FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALEF LL.D.

ILLUM il-}amis, 2 ta' Mejju, 2002

Kaw\a Numru 9
~itazz. Nru. 1315/00JRM

Emmanuel BONELLO b]ala Kontrollur g]an-nom u in rappre\entanza tal-*Bank of Industry, Commerce and Agriculture Limited* (BICAL)

vs

Ernest GAFFIERO

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fis-26 ta' {unju, 2000, li bih l-attur *nomine* ippremetta:

Illi l-konvenut kellu “overdraft account” mal-attur li j[ib in-numru ta’ VC 3045;

Illi l-konvenut huwa debitur ta’ l-attur g]as-somma ta’ erbat elef, sitt mija u]amsa u]amsin lira maltija u erbg]a u erbg]in `entezmu u sitt millezmi (Lm4,655.44,6) rapprezentanti l-bilan` ta’ somma akbar mislufa lill-konvenut kif jirri\ulta mill-istatement datat 22 ta’ Di`embru, 1972, kopja ta’ liema qed ti[i hawn annessa u mmarkata Dok. “A”;

Illi g]alkemm il-konvenut [ie interpellat sabiex i]allas is-somma fuq imsemmija, permezz ta’ ittra uffi`jali datata 23 ta’ Lulju, 1998 li qed ti[i hawn annessa u mmarkata (Dok.”B”), huwa baqa’ inadempjenti;

G]alhekk l-attur nomine talab lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m’g]andhiex:

1. Tiddikjara li l-konvenut huwa debitur ta’ l-attur g]as-somma ta’ erbat elef, sitt mija u]amsa u]amsin lira maltija u erbg]a u erbg]in `entezmu u sitt millezmi (Lm4,655.44,6);

2. Tikkundanna lill-konvenut i]allas lill-attur is-somma fuq imsemmija u tiffissa \mien qasir u perentorju g]al dan l-iskop;

Bl-ispejje\ u bl-img]ax ulterjuri sad-data tal-pagament effettiv kontra l-konvenut li hu minn issa n[unt g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-attur *nomine*, flimkien ma\-\ew[(2) dokumenti mehmu\a mieg]u;

Rat in-Nota mressqa mill-im]arrek fil-15 ta’ Settembru, 2000, li biha huwa e``epixxa:

1. Preliminarjament illi t-talbiet ta' l-attur nomine huma preskritti a tenur ta' l-artikolu 2156(e) in kwantu jirrigwardaw ammonti mislufa lill-e``ipjenti;

2. Preliminarjament ukoll, u ming]ajr pregudizzju g]as-suespost, it-talbiet ta' l-attur nomine huma preksritti a tenur ta' l-artikolu 2156(d) in kwantu jirrigwardaw img]axijiet fuq ammonti mislufa lill-e``ipjenti;

3. Illi, ming]ajr pregudizzju g]as-suespost, it-talbiet ta' l-attur nomine huma infondati fil-fatt u fid-dritt stante illi l-e``ipjenti ma baqg]alu ebda penden\a mal-Bank of Industry Commerce and Agriculture Limited (BICAL);

4. Salv e``ezzjonijiet o]ra;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrek;

Semg]et ix-xhieda tal-partijiet u rat il-provi dokumentali mressqin minnhom;

Semg]et it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet dwar l-e``ezzjoni tal-preskrizzjoni mqanqla mill-im]arrek;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Rat id-Degrieti tag]ha tal-4 t'Ottubru, 2001, tat-12 ta' Di`embru, 2001, u tal-15 ta' Frar, 2002, li bihom ]alliet il-kaw\a g]ad-de`i\joni dwar l-imsemmija e``ezzjoni tal-preskrizzjoni;

Ikkunsidrat:

Illi b'din il-kaw\a, l-attur *nomine* qieg]ed jitlob lill-im]arrek i]allsu somma li tag]ha qieg]ed jixlih li huwa debitur lejh, g]al liema talba l-im]arrek qieg]ed, fost l-o]rajn, jilqa' billi jg]id li lill-attur *nomine* g]addielu \-\mien li jista' jfittxu i\jed

min]abba l-preskrizzjoni. L-im]arrek qieg]ed isejja] favur tieg]u l-preskrizzjoni tal-]ames (5) snin ta]t l-artikolu 2156(d) u 2156(e) g]al dak li jirrigwarda l-img]axijiet u g]al dak li jirrigwarda s-somma mislufa rispettivament;

Illi mill-provi jirri\ulta li f'April tal-1972[1], b'kuntratt fl-atti tan-Nutar Frank Xavier Dingli, l-im]arrek kien iddikjara lilu nnifsu b]ala debitur `ert u likwidu tal-Bank attur fis-somma ta']amest elef lira Maltija (LM 5,000), rappre\entanti g]add ta' somom mislufa lilu \mien qabel *brevi* manu, liema somma kellu j]allasha lura fi \mien tlitt (3) snin minn dakinhar u bl-img]axijiet legali li beda jg]addi minn dak inhar tal-att u li kellu jit]allas kull sitt (6) xhur b'lura. L-im]arrek rabat id-dikjarazzjoni tieg]u b'ipoteka spe`jali fuq [id immobbiljari tieg]u;

Illi l-imsemmija rabta [iet insinwata fir-Re[istru Pubbliku[2], b'Nota tal-Iskrizzjoni numru 2391 tal-1972;

Illi sa Di`embru ta' dik is-sena, l-bilan` dovut mill-im]arrek kien ni\el g]al erbat elef sitt mija u]amsa u]amsin lira Maltija u erbg]a u erbg]in `ente\mi u sitt mille\mi (LM 4655.44,6), kif jidher minn stqarrija ffirmata mill-im]arrek innifsu[3]. Wara medda ta' snin, jidher li l-Bank attur interpella lill-im]arrek b'ittra uffi`jali f'Lulju tal-1998[4] . G]alkemm mill-1973 'il quddiem l-im]arrek telaq jg]ix barra minn Malta, kien hemm \minijiet li fihom kien ji[i jqatta' xi jiem f'Malta. Hu jg]id[5] li, waqt \jara minnhom fl-1977, wettaq]las akkont tal-imsemmi dejn lil-likwidatur tal-Bank ta' dak i\-\mien, tant li hemm ri`evuta bid-data tat-28 ta' Di`embru, 1977[6]. Bejn Di`embru tal-1977 sa Lulju tal-1998, ma kien ir`ieva qatt talba miktuba mill-bank dwar dak li kien fadallu jag]ti. Huwa jg]id li l-

[1] Pa[[. 24-6 tal-pro`ess
[2] Pa[[. 15 sa 18 tal-pro`ess
[3] Pa[. 5 tal-pro`ess
[4] Pa[. 6 tal-pro`ess
[5] Xhieda fis-smig] tas-7 ta' Novembru, 2000, f'Pa[. 19 tal-pro`ess
[6] Dok "EG1", f'pa[. 37 tal-pro`ess

istqarrija tieg]u tat-22 ta' Di`embru, 1972, kienet "skrittura biex ji[i rrinovat id-dejn"[7] ;

Illi waqt it-trattazzjoni, l-abbli avukat tal-im]arrek argumenta li g]alkemm kien sar att pubbliku li bih l-klijent tieg]u kien iddikjara li huwa debitur tal-Bank attur, id-dikjarazzjoni li l-klijent tieg]u g]amel i\jed tard f'dik is-sena kienet tikkostitwixxi novazzjoni ta' dak li kien [ie dikjarat fl-att pubbliku ta' kostituzzjoni ta' debitu. Huwa jg]id li, min]abba f'hekk li g]all-imsemmi dejn japplikaw il-preskrizzjonijiet il-qosra, fosthom dawk li huwa e``epixxa fin-Nota tieg]u;

Illi jidher li, g]all-finijiet ta' din is-sentenza, l-qofol tal-argument imressaq mill-im]arrek hu li jekk in]olqot obbligazzjoni [dida minflok dik ma]luqa bil-kuntratt, u jekk l-obbligazzjoni]dida n]olqot u tinsab dokumentata fid-dikjarazzjoni tat-22 ta' Di`embru, 1972, allura l-preskrizzjoni applikabbli m'hijiex dik tat-tletin (30) sena, imma dik tal-]ames (5) snin;

Illi, fis-sottomissjonijiet tag]ha, l-abbli difensur tal-bank attur ti`]ad bil-qawwa kollha li b'xi mod in]olqot obbligazzjoni [dida bejn il-Bank attur u l-im]arrek. Hija tg]id li d-dikjarazzjoni kienet biss "*reminder*" tal-obbligazzjoni li kienet tnisslet fil-kuntratt ta' tmien (8) xhur qabel. Kemm hu hekk, l-im]arrek qatt ma attakka l-kuntratt, u dan meta l-kuntratt kien rabatlu [idu b'ipoteka spe`jali;

Illi, g]all-finijiet ta' din is-sentenza, il-Qorti trid i\\omm ru]ha fil-limiti tal-e\ami ta' jekk i\-\mien preskrittiv applikabbli g]all-azzjoni pre\enti huwiex dak imsemmi mill-im]arrek jew le, u kull a``ertament li sejra tag]mel huwa ma]sub biss biex isolvi tali kwe\it. G]aliex din il-Qorti hija marbuta li tqis biss il-preskrizzjoni spe`ifika mressqa mill-im]arrek u ma tistax minn rajha tqis li je\isti terminu preskrittiv ie]or, g]aliex, jekk isir dan, il-Qorti tkun

---

[7] Affidavit f'pa[. 34 tal-pro`ess

qeg]da tinda]al u “tissupplixxi g]all-parti e``ipjenti f’materja odju\a li fiha ma tistax tie]u inizzjattiva”[8];

Illi l-Qorti, wara li rat l-artikoli 1179(a), 1180(2) u 1181(1) tal-Kodi`i ~ivili u wara li qieset sewwa d-dikjarazzjoni mag]mula mill-im]arrek li huwa jg]id li]olqot obbligazzjoni [dida minflok dik ma[luqa mill-kuntratt ta’ kostituzzjoni ta’ dejn, issib li dak id-dokument huwa konferma u g]arfien tal-obbligazzjoni ma]luqa bil-kuntratt u mhux bidla ta’ obbligazzjoni ma’ o]ra [dida;

Illi g]alhekk, ladarba l-Qorti ma ntwerietx li l-obbligazzjoni li dwarha l-Bank attur qieg]ed jitlob il-]las ming]and l-im]arrek hija o]ra mnissla mod ie]or milli bil-kuntratt tal-1972, ma tistax ta``etta li \-\mien tal-preskrizzjoni tal-azzjoni attri`i taqa’ ta]t il-paragrafu (e) tal-artikolu 2156 tal-Kap 16. Dan g]aliex dik il-preskrizzjoni tapplika jekk kemm-il darba d-dejn ma jkunx jirri\ulta minn att pubbliku;

Illi, b’konsegwenza ta’ hekk, lanqas jista’ jing]ad li japplika l-aragrafu (d) tal-istess artikolu, billi, ladarba l-obbligazzjoni hija mnissla minn att pubbliku, u ladarba l-Bank attur ma jsemmix spe`ifikatament g]al liema snin qieg]ed jitlob il-]las tal-img]ax, ma jistax jing]ad li l-ebda mg]ax ma jista’ jkun dovut mill-im]arrek, f’ka\ li jirri\ulta ‘l quddiem li g]ad hemm dovut lill-Bank attur xi bilan` mill-kapital missellef;

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti qeg]da tidde`iedi billi:

Ti`]ad l-ewwel \ew[e``ezzjonijiet tal-im]arrek, bl-ispejje\ kontrih, g]aliex m’humiex imsejsa fil-li[i, u tiddikjara li l-azzjoni attri`i ma waqg]etx bil-preskrizzjoni; u

[8] App. ~iv.**11.5.1956**, fil- kawza fl-ismijiet ***Ruggiero Cali’ vs George Galea*** (Kollez. Vol: **XL.i.166**);

Tordna li s-smig] tal-kaw\a jissokta bil-[bir tal-provi fil-mertu.

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
2 ta' Mejju, 2002

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
2 ta' Mejju, 2002